

Säkerhet är
små insatser
i vardagen.

Information och råd om nödsituationer och förebyggande av olyckor

HEM OCH FRITID

Hemmet är en förvånansvärt farlig plats. Två av tre olyckor inträffar i hemförhållanden eller på fritiden. I trafikolyckor dör årligen ca 400 personer. Också drunkningsstatistiken är oroväckande. Den största enskilda orsaken till drunkningsolyckor är alkohol; simning och alkohol går inte ihop.

RISK FÖR STOROLYCKA

I räddningsväsendets område finns anläggningar som hanterar farliga kemikalier. Dessutom transporteras farliga ämnen på både landsväg och järnväg. Vid eventuella olycksituationer varnar räddningsverket dem som bor och rör sig i området, ger skyddsanvisningar och sköter vid behov om evakuering av befolkningen.

BEREDSKAP

Har du tänkt igenom hur du klarar dig om elektriciteten är borta ett dygn, om fjärrvärmens inte fungerar eller om det inte kommer rent dricksvatten? Var får du mat om ditt hem blir isolerat av en snöstorm eller en översvämning? Här hittar du anvisningar om hur du förbereder dig för oförutsedda störningar eller naturolyckor.

BEFOLKNINGSSKYDD

Broschyren ger råd och upplysningar också för extrema undantagsförhållanden. Befolkningsskydd innebär skydd och räddning av människor och egendom i undantagsförhållanden. Räddningsverket ger vid behov upplysningar om var ditt skyddsrum är beläget eller hur du inrättar ett tillfälligt skydd.

Sjukdomsattacker och olycksfall	5
Olyckor	11
Brandsäkerhet i hemmet	17
Ett tryggt hem och en trygg miljö för barnen	23
Säkerhetsföreskrifter för äldre	25
Överraskande situationer i hemmet	26
Exceptionella situationer och undantagsförhållanden	29
Räddningsverket	33
Samarbetspartner	38
Slå larm, ring 112	39

Det viktigaste är att
du i en nödsituation
håller dig lugn och kommer
ihåg nödnumret 112.

Lär dig hjärt-lungräddning. Redan på en 1-2 timmars kurs lär du dig färdigheter som kan rädda dina närmaste!
Fräscha upp dina färdigheter vartannat eller vart tredje år.

Sjukdomsattacker och olyckor

Olyckor ser inte till tid eller plats utan de inträffar nästan alltid utan förvarning. I en nödsituation är det svårt att hålla sig lugn och att komma ihåg de rätta åtgärderna för att hjälpa den som har blivit skadad eller drabbats av en sjukdomsattack. Det viktigaste är att du kommer ihåg nödnumret 112. Där får du alltid yrkeskunnig och snabb hjälp.

GE LIVRÄDDANDE FÖRSTA HJÄLPEN

Avsikten med livräddande första hjälpen är att se till att patienten får luft och att andning och blodomlopp hålls i gång.

1. Bedöm situationen, se till att du själv är i säkerhet och ring 112.
2. Öppna andningsvägarna genom att lyfta upp patientens haka och vända pannan bakåt.
3. Kontrollera om patienten andas. Du kan avgöra om en medvetslös patient andas genom att pröva om du känner luftströmmen med örat eller kinden.
4. Inled hjärt-lungräddning.
5. En medvetslös patient som andas ska vändas i framstupa sidoläge och hållas varm.
6. Stoppa blodflöde genom att trycka med händerna på det ställe som blöder. Lyft den blödande extremiteten uppåt och lägg ner patienten.
7. En ryggskadad patient hjälper du genom att hålla patientens huvud på plats.

Gör så här i en nödsituation

- Stanna och lugna ner dig
- Ring 112
- Se först till att du själv är i säkerhet och förhindra sedan ytterligare skador
- Ge livräddande första hjälpen
- Vägled räddningsmanskapat till platsen

ENDAST SNABB HJÄLP KAN RÄDDA PATIENTEN

Samtal
till 112

omedelbar
hjärt-
lungräddning

tidig
defibrillation,
dvs. avbrott av
rytmstörning i
hjärtat genom
elchock

medicinsk
akutvård

SJUKDOMSATTACKER

HJÄRTATTACK (HJÄRTRELATERAD SMÄRTA I BRÖSTET)

Tveka inte att ringa 112 om du misstänker en hjärtattack.

En hjärtattack börjar ofta med obestämda symtom. Hjärtmuskeln tar skada om blodströmningen i hjärtat upphör eller försvagas betydligt. En kranskärslsjukdom är den vanligaste orsaken till plötslig död genom hjärtattack.

Patienten har bättre möjligheter att klara sig ju snabbare du får yrkeskunnig hjälp till platsen. Ambulansens akutvårdspersonal undersöker patienten och sätter in medicinsk behandling på platsen innan patienten tas till sjukhus för fortsatt behandling.

Symtom

- Omfattande smärta i bröstet som varat i över fem minuter
- Tryckande smärta i bröstkorgen
- Smärta som strålar ut i armen, halsen eller i axlarna
- Sval, svettig och blek hud
- Andnöd, illamående och nervositet
- Oförklarlig smärta i övre delen av buken, kraftlöshet och illamående särskilt hos kvinnor och diabetiker

Gör så här

- Lugna patienten.
- Placera patienten i halvsittande ställning.
En patient med andnöd ska sitta framåtlutad.

På webben:

www.sydanliitto.fi, www.terveysportti.fi

HJÄRTSTOPP

När hjärtat stannar hänger livet på sekunder.

Vid hjärtstopp kan hjärtat stanna helt eller vibrera utan att pumpa blod. Den som råkar befinna sig på plats kan genom återupplivning hålla i gång en svag blodcirkulation hos offret tills akutvårdspersonalen anländer. Patientens överlevnadsmöjligheter är störst om återupplivningen inleds genast.

Symtom

- Ingen reaktion på tal eller beröring
- Orörlighet och slapphet
- Patienten andas inte, eller andningen är flämtande, s.k. agonal andning*

Gör så här

- **Ring genast 112.**
- Öppna patientens andningsvägar och kontrollera om andningsrörelser och luftströmning kan iakttas.
- Ge hjärtmassage.
- Ge konstgjord andning med mun-mot-mun-metoden om du kan blåsa (30 tryckningar, 2 blåsningar).
- Vid kräkning, vänd patienten på sidan för en stund. Ta bort stora matrester från strupen med fingrarna. Återupplivningen får avbrytas för högst en halv minut.
- Om du inte lyckas få andningsvägarna rena, fortsätt med enbart hjärtmassage tills akutvårdspersonalen kommer fram.
- Fortsätt återupplivningen tills akutvårdarna tillåter dig att sluta.

Anvisning om hjärt-lungräddning

Inled återupplivning med 30 tryckningar och 2 blåsningar i följd. Avbryt blåsningen om den inte får bröstkorgen att höjas. Det viktigaste är att hålla offrets blodcirkulation i gång genom hjärtmassage. Långa uppehåll i hjärtmassagen kan leda till hjärnskador.

*Agonala, dvs. flämtande andningsrörelser ser ut som andning, men ingen luftström kan kännas. Agonala andhämtningar kan iakttas hos upp till 40 procent av de patienter som nyss drabbats av hjärtstopp.

STROKE

Stroke beror på en blödning eller en blodpropp i hjärnan. Akut stroke kräver akutvård på sjukhus inom ett par timmar. En pålitlig bedömning av hur allvarlig situationen är och var behandlingen ska ges får du bara genom att larma akutvårdspersonal till platsen.

Ring genast 112, även om symtomen på stroke, t.ex. förlamning i ben eller armar, skulle gå om.

Symtom

- Talsvårighet, talet grötar ihop sig
- Svårighet att svälja
- Hängande mungipor
- Plötslig kraftlöshet eller avdomning i hand eller fot
- Synstörningar, dubbelseende

Gör så här

- **Ring genast 112.**
- Öppna patientens andningsvägar och lägg patienten i framstupa sidoläge.

På webben:

Stroke- och dysfasiförbundet rf: www.stroke.fi

OLYCKSFALL

De flesta olyckorna hemma och på fritiden kan lätt förebyggas genom små säkerhetsåtgärder, eliminering av riskfaktorer och ändringar av dagliga vanor.

Planera hemmet så det är tryggt för människor i alla åldrar. Om du tar dig runt i hemmet krypande märker du vilka faror där finns som kan verka lockande på barn. Säkerhetstips för barnfamiljer hittar du på sidan 23.

Typiska olyckor som kan drabba äldre är att man ramlar, faller, snavar eller halkar. Säkerhetsanvisningar för äldre hittar du på sidan 25.

PSYKISKA NÖDSITUATIONER

Vid psykiska problem behövs professionell hjälp och specialistvård. Ring nödnumret 112 om en person har förlorat verklighetsuppfattningen och inte kan ta hand om sig själv eller om personen är självdestruktiv eller till fara för omgivningen.

BRÄNNSKADOR

Brännskador indelas enligt vad de förorsakas av: kemiska brännskador, brännskador förorsakade av hetta, elbrännskador och brännskador i andningsorganen.

En brännskada skadar huden och vävnaderna under huden. Den som andas in heta brandgaser kan få en livsfarlig svullnad i strupen, som täpper till andningsvägarna. Sök omedelbart vård om brännskadan är större än handflatan.

Ring 112

- när brännskadan är omfattande, offret har andats brandgaser eller det gäller en elbrännskada
- när en stor och djup brännskada finns i ansiktet, på händerna, på fötterna, på ljumskarna, på ryggen eller runt de stora lederna

Första hjälpen vid en allvarlig brännskada

- Ring 112.
- Se till att offret kan andas fritt.
- Svalka det brännskadade området med svalt vatten i 10 minuter.
- Täck in patienten för att förhindra värmeförlust om akutmårdsenheten eller ambulansen inte har kommit inom 10 minuter.
- Placera en patient med brännskada i ansiktet eller andningsvägarna i halvsittande ställning.

Första hjälpen vid kemiska brännskador

- Försäkra dig om din egen säkerhet och ring 112.
- För bort offret från den plats där han eller hon har utsatts för den farliga kemikalien.
- Be offret ta av sig de kläder som har utsatts för kemikalier. Kemikalieångorna äventyrar också hjälparnas säkerhet. Om offret är vid medvetande och kan gå, för honom eller henne till en dusch för att tvätta av sig.
- Skölj kemikalien från huden med rinnande vatten i minst 20 minuter om kemikalien är flytande.
- Borsta kemikalien från huden och skölj sedan med vatten om kemikalien är i pulverform.

FÖRGIFTNING

De flesta förgiftningar hemma beror på alkohol, mediciner, giftiga växter, kemikalier eller svamp.

Om du inte kan iaktta tydliga förgiftningssymtom hos offret, kan du ringa Giftinformationscentralen, tfn 09-471 977 (direkt) eller 09-4711 (växel), och följa de anvisningar som ges där. Centralen är öppen dygnet runt.

Överdoserering av medicin

Ring 112 genast när du misstänker att någons liv är i fara på grund av överdoserering av medicin.

Gör så här

- Ge koltabletter om patienten är vid medvetande.
- Lagg patienten i framstupa sidoläge om patienten är medvetslös men andas normalt.
- Samla alla mediciner och medicinburkar för akutmårdspersonalen.
- Låt inte patienten dricka alkohol.

Att svälja giftiga växter eller svampar

Försök få reda på vilken växt eller svamp som orsakat förgiftningen innan du börjar ge första hjälpen.

Gör så här

- Kontrollera först om delar av svampen eller växten finns kvar i offrets mun.
- Ge medicinskt kol enligt anvisningen på förpackningen.
- Ring 112 eller Giftinformationscentralen 09-471 977 (direkt) eller 09-4711 (växel)

UTRUSTNING FÖR FÖRSTA HJÄLPEN HEMMA, I BILEN, I BÅTEN OCH PÅ STUGAN

- Väska eller förpackning som tål fukt och slitage
- Anvisningar om första hjälpen
- Skyddshandskar av annat material än latex
- Skydd för återupplivning (mask eller engångsskydd i fickformat)
- Skyddstäcke, en s.k. rymdfilt
- 2 x blodstoppare
- 2 x elastisk binda
- 2 x mitella
- Plåster
- Tejp
- Kylpåse
- Fästingplockare
- Rengöringslappar eller rengöringsvätska för sår
- Värkmedicin
- Kyypakkaus (förpackning med ormserum m.m.)
- Medicinskt kol för förgiftningsfall
- Febernedsättande medicin (stolpiller eller vätska för behandling av feberkramp)
- Sax

Observera att det kan ta över en timme att få hjälp i glesbygden, till sjöss och i naturen.

Många olyckor

kan förebyggas.

Olyckor

Olyckor beror nästan alltid på mänskliga orsaker. Trötthet, brådska, stress, ilska och bekymmer inverkar på vår koncentrationsförmåga och på hur omsorgsfulla vi är hemma, på jobbet och i trafiken.

Om olyckan är framme, stanna och hjälp offren. Ring 112 och vägled räddningsmanskaper till olycksplatsen. Lär dig första hjälpen och ge vid behov svårt skadade offer hjärt-lungräddning.

TRAFIKOLYCKOR

Dåligt väder förorsakar inga trafikolyckor

Största delen av trafikolyckorna beror på oförsiktig körstil och för höga hastigheter med tanke på situationen. Genom att köra försiktigare och hålla ett tillräckligt långt avstånd till bilen framför kan vi undvika en stor del av trafikolyckorna.

Att använda säkerhetsbälte minskar avsevärt risken för att bli skadad. Visste du att vid krockögonblicket gör rörelsekraften att en vuxen väger lika mycket som en elefant? En passagerare som inte är fastspänd och som slungas i väg vid krocken är livsfarlig både för sig själv och för medpassagerarna.

Observera

- Följ trafikreglerna och se till att också barnen känner till dem.
- Visa gott exempel.
- Använd hjälm när du cyklar och åker rullskridsko.
- Ha alltid reflexväst i bilen.
- Ge dig inte ut i trafiken om du är starkt upprörd eller har vakat hela natten.
- Alla kan hjälpa!

Gör så här

- Stanna vid vägkanten.
- Kontrollera läget på olycksplatsen innan du ringer 112.
- Se till att du själv är i säkerhet och förhindra ytterligare skador. Koppla på varningsblinkern och ta på dig en reflexväst innan du stiger ur bilen. Be personer som kommer till platsen att dirigera trafiken. Placera en varningstriangel tillräckligt långt från olycksplatsen.
- Närma dig inte fordonet förrän nödcentralen ger tillstånd, om en bil som transporterar farliga ämnen har kört av vägen, fattat eld eller krockat. Be om råd på nödnumret 112 innan du närmar dig olycksplatsen.*
- Kontrollera antalet offer och hur de mår.
- Flytta den skadade bort från vägen eller fordonet om det finns risk för att han eller hon blir påkörd av passerande fordon eller förolyckas i en brinnande bil.
- Öppna andningsvägarna genom att fatta käken och pannan och vända huvudet bakåt om den skadade är medvetslös.
- Om krockhastigheten har varit hög eller en passagerare har slungats ut ur ett fordon i rörelse, har offret sannolikt skadat ryggmärgen. Stöd den skadades huvud med händerna och be honom eller henne hållas orörlig.
- Håll den skadade varm och i skydd för väta.

OLYCKOR TILL SJÖSS

Tänk dig för när du rör dig till sjöss

Onödiga drunkningsfall och olyckor med dödlig utgång inträffar varje sommar. Många av olyckorna kunde undvikas genom avhållsamhet från alkohol, goda baskunskaper om hur man rör sig till sjöss samt simkunnighet och färdigheter i livräddning.

Rätt beredskap och utrustning till sjöss

Kontrollera alltid båtens skick och utrustning innan du åker ut till sjöss. Kontrollera också vädret, så du inte blir överraskad av t.ex. hård vind eller ett våldsamt åskväder.

Motorbåtar och segelbåtar på över fem meter ska enligt lagen ha flytväst för alla, åror eller paddel, ankare med lina och lämpliga redskap för tömning av båten. Om det ombord på båten finns en förbränningsapparat, en inombordsmotor eller en utombordsmotor på mer än 34 hk, brandfarliga vätskor, flytgas eller ett batteri, ska båten vara försedd med en godkänd handbrandsläckare. Ett aktuellt sjökort är också en viktig del av säkerhetsutrustningen!

Observera

- Använd alltid flytväst i båten.
- Följ promillegränserna.
- Håll larmnumren lätt tillgängliga i båten.

Gör så här vid drunkningsolyckor

Rädda personer som hamnat i vattnet med livboj, rep, åra eller båtshake. Om en person simmar och hamnar under ytan ska du närma dig den nödställda bakifrån så den nödställda inte kommer åt att grabba tag i dig och dra dig med under ytan.

Personer som har varit nära att drunkna kräks nästan alltid på grund av att det har kommit vatten i magsäcken. Vatten och kräkning täpper till andningsvägarna. Därför är det viktigt att du snabbt rengör offrets strupe och vänder offret på sida innan återupplivningen sätts in. Vid en drunkningsolycka kan offrets livsfunktioner fås i gång genom hjärt-lungräddning om offret inte har varit medvetslöst längre än några minuter.

Utför hjärt-lungräddningen under högst en minut innan du gör nödanmälan om det inte finns telefon eller andra människor i närheten.

Lägg platsen på minnet om du inte klarar av att rädda en person som fallit i vattnet och han eller hon sjunker. Det är viktigt att du genast kan visa räddningsmanskapet fram till den rätta platsen.

Sjöräddningscentralens larmnummer 0204 1000 eller allmänt nödnummer 112

Räddningsoperationer till havs leds av Sjöräddningscentralen medan räddningsoperationer på insjövattnen leds av räddningsmyndigheterna.

På webben:

www.viisaastivesilla.fi, www.raja.fi, www.merivartiosto.fi

OLYCKOR PÅ SVAG IS

Gå aldrig ensam ut på isen

Tänk alltid noga efter om det är värt att gå ut på isen och om du säkert kan lita på att isen håller. Ta med isdubbar, pikstav, extra kläder, kastlina, värmesäck och en vattentätt förpackad mobiltelefon. Häng isdubbarna runt halsen, i fickan gör de ingen nytta!

Iskallt vatten är livsfarligt. Vattnet kyler ner organismen 25 gånger snabbare än luft med samma temperatur. Den som går ner sig i isen kan inom bara ett ögonblick drabbas av hypotermi, dvs. sänkt kroppstemperatur.

Om isen brister, gör så här

- Håll dig lugn.
- Ropa genast på hjälp eller blås i visselpipan.
- Dra dig upp ur vattnet med hjälp av isdubbarna. Om du ser att isen brister under någon annan, närma dig den nödställda där isen är stark och kryp de sista metrarna.
- Byt snabbt till torra kläder och försök få upp kroppsvärmen när du har kommit upp.
- Ring 112 och larma hjälp till platsen.
- Ge den nödställda av dina egna kläder och försök hindra ytterligare nedkylning.
- Håll dig stilla eller se till att offret hålls stilla. Håll fötterna högre än huvudet.

En nedkyld person får inte utsättas för oförsiktig rörelse, massage, återupplivning, varm dusch eller bastu, och inte heller dricka alkohol. En person som är vid medvetande kan ges en varm sockerhaltig dryck.

NATUROLYCKOR

Eftertanke och eget initiativ!

Storm, störtregn och översvämningar förorsakar ofta flera utryckningar samtidigt. I sådana fall kan hjälpen inte komma fram lika snabbt överallt. Räddningsverket bistår t.ex. om takkonstruktioner har blåst sönder eller om träd har fallit eller hotar falla på en byggnad eller en väg. Räddningsverket sysselsätts också av rör- och vattenskadorna till följd av störtregn. Träd som fallit på elledningar röjs i regel undan av elverket.

Vid naturolyckor ges information och anvisningar i de viktigaste medierna.

Var förberedd på naturolyckor

Skaffa batterilampor och ljus för långvariga elavbrott. Det tjänar ingenting till att bli irriterad när en naturolycka inträffar.

Kontrollera båtens förtöjning om det blåser upp till storm

Håll ett öga på båten när det blåser hårt eller störtregnar. En båt som slitit sig kan förorsaka stor skada för båtarna invid.

Gör så här

- Försök förhindra översvämmande vatten från att komma in där det kan förorsaka skada.
- Kontrollera att ingen är skadad eller i faroområdet.
- Ring 112.
- Hindra andra från att komma in i faroområdet (t.ex. ett fallande träd, ett plåttak som lossnar).

PSYKISK EFTERVÅRD EFTER EN OLYCKA

Många människor behöver utomstående hjälp efter en olycka för att kunna gå vidare normalt i vardagen. En psykisk chock efter en olycka kan lika väl drabba olycksoffret som den som bevittnat eller hjälpt till vid olyckan eller en anhörig till offret.

Psykisk eftervård är avsedd att göra det lättare att bearbeta reaktioner och lidande till följd av olyckor, plötsliga dödsfall eller hotfulla situationer. Eftervården lindrar ångest och förebygger stressymtom.

Psykisk eftervård erbjuds av

- Hälsocentraler och sjukhus
- Krisgrupper och kriscentraler
- Företagshälsovården
- Socialbyråer
- Mentalvårdsbyråer
- Familjerådgivningar
- Församlingar
- Familjerådgivningscentraler
- Brottsofferjour

Du får vid behov kontakt med social- och krisjouren via nödcentralen genom att ringa 112.

Kristelefon

Du kan kontakta social- och krisjouren om problem som gäller barnskydd, psykisk hälsa, rusmedel eller utkomststöd, ärenden som gäller äldre personer och handikappade samt akuta krissituationer också utanför tjänstetid. Vem som helst kan ringa till krisjouren anonymt vid kriser i eget liv, problem med någon anhörig, granne, vän eller myndighet. Hjälpen är avgiftsfri.

HEHU (Henkinen huolto)

Församlingarnas larmgrupp för psykisk omsorg fungerar som stöd för myndigheterna och erbjuder drabbade personer krishjälp på platsen vid olyckor och kriser.

Hjälp per telefon på riksnivå

Föreningen för Mental Hälsa i Finland rf,
riksomfattande kristelefon 0203 44 55 66
Må 9-22, ti-fr 9-6 och sö 15-22

Crisis prevention for foreigners
09-4135 0501 weekdays 9-15

Kyrkans riksomfattande samtalstjänst
01019-0072
varje kväll 20-24

Brottsofferjourens samtalstjänst
0203 16116

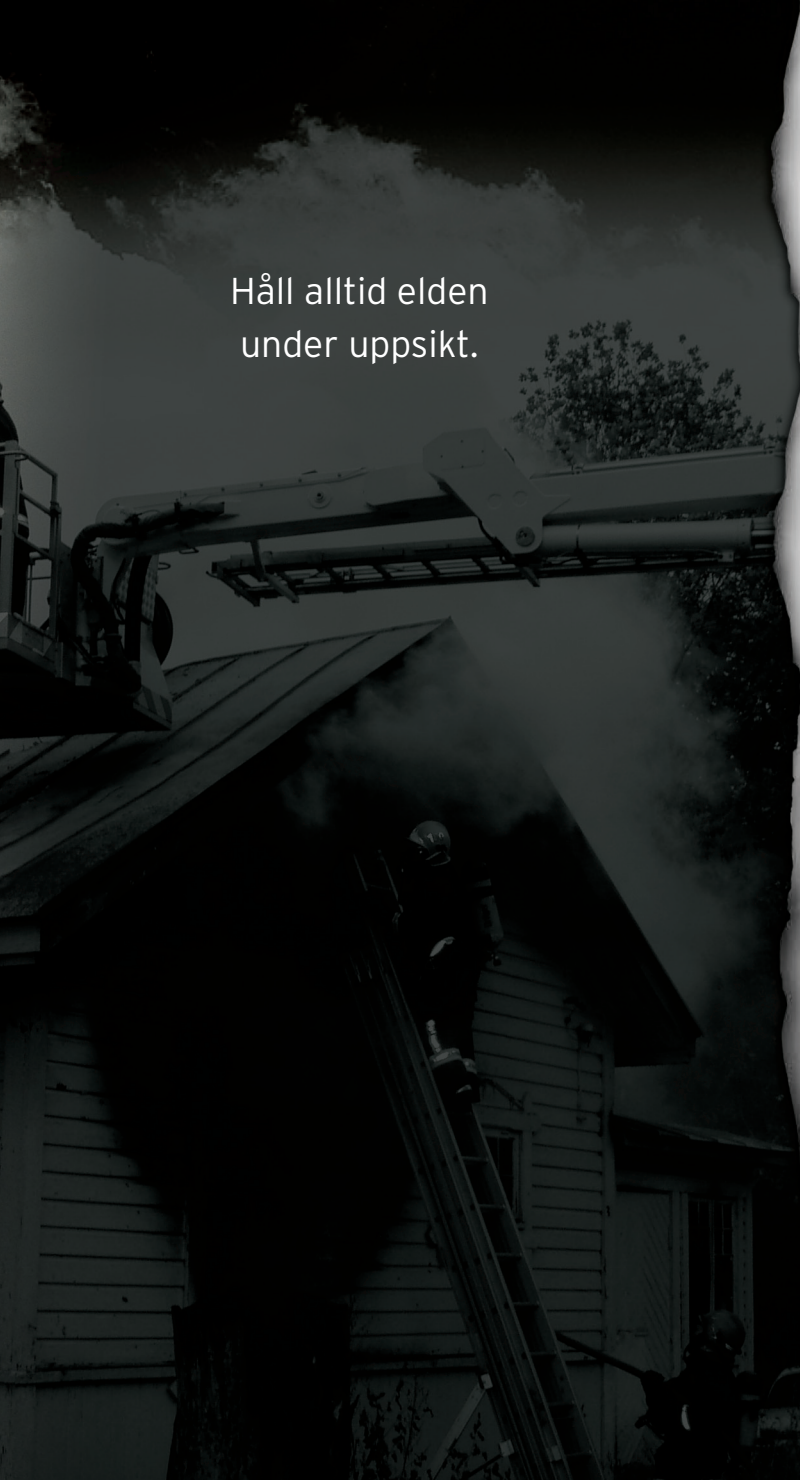
www.tukinet.fi är en finskspråkig kriscentral på webben. På Tukinet kan du få personligt stöd av anställda på kriscentraler eller av frivilliga och delta i olika diskussionsgrupper.

Finlands Röda Kors

Röda Korsets larmgrupp för primärvård ger materiellt och mentalt stöd på finska vid olyckor och andra risksituationer under de första dygnet. Gruppen är en del av den frivilliga räddningstjänstens organisation och larmsystem. Röda Korset upprätthåller, koordinerar och utbildar en riksomfattande beredskapsgrupp av psykologer för storolyckor och risksituationer.

I Finland dör årligen ungefär hundra personer i bränder. Proportionellt sett är siffran betydligt högre än i andra västeuropeiska länder. Den höga dödssiffran beror till största delen på oförsiktighet och alkohol- eller drogpåverkan.

Håll alltid elden
under uppsikt.

Brandsäkerhet i hemmet

En brand i en bostad blir livshotande på bara två, tre minuter. Brandgaserna från möbler, textilier, hushållsapparater och andra saker i hemmet gör oss snabbt medvetslösa och utvecklar en dödande dos inom bara några få minuter.

En brinnande byggnad eller bostad måste snabbt utrymmas eftersom röken skymmer sikten och det plötsligt blir svårt för oss att hitta trots att miljön är bekant. Det säkraste sättet att ta sig ut är att krypa längs golvet där sikten är bäst.

GÖR EN EGEN BRANDSYN I HEMMET!

Ta reda på hur risken för eventuella bränder har beaktats i ditt hem och din närmiljö. En egen brandsyn kostar ingenting och tar bara några minuter av din tid.

Läs igenom räddningsplanen för ditt husbolag om du bor i ett bolag med minst fem bostäder. Gå också in på räddningsverkets webbplats, och bekanta dig med gällande anvisningar om hur du förhindra att brand uppstår och vad du ska göra om det börjar brinna. Kontrollera

- att gatunumret är belyst och syns ända ut till körvägen.
- att du vet var man stänger av fläktventilationen. Ventilationen måste stängas av så att elden inte kan sprida sig inne i byggnaden, eller brandgaser från en byggnads- eller markbrand i närheten inte kan tränga in i ditt hem och orsaka skada.
- att brandvarnarna fungerar och är rätt installerade och på rätt plats.
- att tändstickorna är utom räckhåll för barnen.
- att det inte finns saker eller möbler i vägen vid utgångarna.
- att det finns väggfasta brandstegar från rummen i övre våningen av ett småhus.
- att branddörrarna är stängda.
- att takstegen, takbryggorna och utrymningsstegen är i skick.
- att oljepannan i ett småhus med oljevärmeregelbundet servas och granskas.
- att eldstäderna och rökgångarna är hela och regelbundet sotas.
- att bastuugnen har installerats på ett brandsäkert sätt och står stadigt och att det inte forkas tvätt ovanför ugnen.
- att det inte står saker som lätt kan fatta eld vid husväggen, på vinden, i källaren eller garaget.
- att elapparater och elinstallationer är i skick och följer instruktionerna.
- att brandfarliga vätskor, flytgas och andra farliga ämnen förvaras i enlighet med instruktionerna.
- att flytgasbehållaren inte förvaras i källaren, att tryckreglaget och slangen granskas årligen och att slangen byts ut med åtminstone fem års mellanrum.
- att luftväxlingen är god när du använder flytgas
- att lösningsmedel, målarfärger, tvätt- och desinfektionsmedel, insektsmedel, mediciner och giftiga växter är utom räckhåll för barn.
- att släckningsutrustningen är granskad och servad.
- att hela familjen kan använda släckningsutrustningen och har deltagit i räddningsövningar.

På webben:
www.spek.fi

ANVISNINGAR FÖR INVÅNARNA

Brandvarnaren är en billig livförsäkring

Enligt lagen är brandvarnare obligatoriska i varje hem och på sommarstugan. En brandvarnare som fungerar reagerar omedelbart på rök med ett så högt varningsljud att också de som sover djupt vaknar och hinner rädda sig.

Brandvarnaren kräver kontinuerlig skötsel, precis som andra apparater i hemmet. Om brandvarnaren går sönder eller inte är pålitlig lönar det sig att genast skaffa en ny.

- Testa brandvarnaren varje månad. När du trycker på testknappen ger brandvarnaren ifrån sig ett pipande ljud som tecken på att den fungerar.
- Putsa brandvarnaren med jämna mellanrum från damm t.ex. genom att dammsuga den lätt.
- Gör det till en vana att byta batteriet årligen eller köp ett långtidsbatteri på fem eller tio år.
- Anteckna i din kalender när det är dags att byta batteri. En bra dag är t.ex. den nationella nödnummerdagen 11.2.
- Skaffa en brandvarnare till sommarstugan, husvagnen och båten. Kom ihåg att kontrollera dem regelbundet!

Så här installerar du brandvarnaren

Det ska finnas åtminstone en brandvarnare i varje våning. En brandvarnare täcker maximalt 60 kvadratmeter övervakningsyta i bostaden. Du undviker onödiga larm genom att inte installera brandvarnaren i köket, alltför nära badrummet eller bastun. Bäst placeras de vid ytterdörrarna, i tamburen eller hallen och i sovrummen. Det är bra om det finns brandvarnare både i föräldrarnas och i barnens sovrum. Det förbättrar säkerheten avsevärt om brandvarnaren är kopplad till elnätet.

Skaffa en kolmonoxidvarnare om det finns en eldstad i ditt hem

Skaffa en kolmonoxidvarnare som varnar för kolos till hem eller fritidsbostäder med eldstad. En vanlig brandvarnare reagerar inte på kolos. Placera kolmonoxidvarnaren så högt upp i taket som möjligt, på samma sätt som brandvarnaren.

Har du den rätta brandsäkerhetsutrustningen?

Skaffa rätt brandsäkerhetsutrustning till hemmet – en brandfilt, en pulversläckare och en vattenslang – för att kunna kväva olika typer av bränder.

Att kunna använda en handbrandsläckare är viktig medborgarkunskap. Läs igenom bruksanvisningarna tillsammans med hela familjen och öva er att använda brandsläckaren.

Släck inte en fettbrand med vatten!

En fettbrand sprider sig explosionsartat redan av en liten mängd vatten, och varm stänkande olja orsakar allvarliga brännskador. Släck en fettbrand genom att lägga ett kastullock på elden eller kväv elden t.ex. med en brandfilt. Du kan också kväva elden med en matta eller tjocka täcken som inte innehåller konstfiber. Kom också ihåg att stänga av spisfläkten.

Inte vatten vid elbrand!

Vatten leder elektricitet. Det säkraste sättet att släcka en elbrand är med en handbrandsläckare. Men kom ihåg att först stänga av strömmen till den brinnande apparaten genom att ta ut sladden ur kontakten eller genom att stänga av strömmen med huvudströmbrytaren.

På webben: www.tukes.fi

Gör en räddningsplan för hemmet

Planera tillsammans med hela familjen vilka utgångar som är säkrast att ta sig ut genom vid brandfara. Varje familjemedlem ska ha en snabb och säker utgång ur sitt sovrum.

Det lönar sig också att se ut reservutgångar på förhand. Reservutgången ska vara tillräckligt stor, t.ex. ett fönster som kan öppnas eller en balkong, för att brandmännen ska kunna rädda husets invånare. Utgångarnas låsmekanismer får inte försvåra eller fördröja utrymningen. I småhus lönar det sig att kontrollera att utrymningsstegarna i övre våningen är i skick.

Husbolag med minst fem bostäder är skyldiga att utarbeta en räddningsplan.

Gå aldrig ut genom rökfyllda rum eller trapphus!

Konstruktionerna mellan bostäderna i ett flervåningshus tål eld i ungefär en timme och dörrarna i ungefär en halv timme. Kom ihåg att stänga dörren till trapphuset om du är på väg ut ur en brinnande bostad, för att hindra att rökgaserna tränger ut och så att grannarna också säkras en trygg utrymning. Om trapphuset är rökfyllt är det strängt förbjudet att söka sig ut den vägen.

Om det inte brinner i din egen bostad är det tryggast att stanna där. Se till att ytterdörren är stängd. Täta vid behov springorna med en våt handduk. Kom ihåg att ringa 112 om du inte lyckas ta dig ut ur bostaden.

Handla snabbt vid brandfara

1. Rädda först personer i omedelbar fara.
2. Larma andra och uppmana dem att lämna bygganden.
3. Stäng fönster och dörrar när du lämnar byggnaden.
4. Ring 112 när du är i säkerhet.
5. Släck branden med husets brandutrustning utan att riskera ditt eget liv.
6. Begränsa branden genom att stänga dörrar, fönster och ventiler och slå av ventilationen.
7. Visa räddningstjänsten ända fram till rätt plats och berätta var det brinner och om någon inte har lyckats lämna byggnaden.

Eldstäder och sotning

Byggnadens ägare och innehavare ansvarar för att eldstäderna är i skick och används på rätt sätt. Eldstaden ska sotas regelbundet och det får endast brännas torr och ren ved i den. Att bränna sopor i eldstaden ger upphov till skador både på eldstaden och i rökkanalen och ökar risken för skorstensbrand.

Enligt inrikesministeriets förordning om sotning ska fastighetens ägare eller innehavare se till att sotning utförs i enlighet med lagen.

Eldstäderna och tillhörande rökkanaler ska sotas minst en gång om året. Eldstäder och rökkanaler i en fritidsbostad för eget privat bruk och i en tillhörande bastu ska sotas med tre års mellanrum. Eldstäder och eldytor i centralvärme- och varmluftspannor ska vid behov sotas oftare.

På webben:

www.nuohoojat.fi, www.tukes.fi/sv

Brandfarliga varor

Alkydfärg, bränsle eller flytgasflaskor får inte förvaras i husbolagens förråd för lösöre.

Flytgas

Flytgas är synnerligen lättantändlig och vid ofullständig förbränning ger den upphov till livsfarligt kolos. Det är förbjudet att förvara flytgas i källarförråd. När du använder flytgas inomhus ska du se till att lufttillförseln är god.

Raketer och öppen eld

Kontrollera gällande tillstånd och anvisningar på räddningsverkets och kommunernas webbplatser. Glöm inte att följa de förbud som gäller vid fara för skogsbrand.

Det är förbjudet att bränna sopor. Trädgårdsavfall kan du bränna förutsatt att det inte uppstår rök eller brandfara i den närmaste omgivningen. Miljöcentralen i din kommun ger närmare uppgifter om hur du kan göra dig av med trädgårdsavfallet.

Ljus och facklor

Kom alltid ihåg att ställa ljusen på ett brandsäkert underlag och tillräckligt långt från gardiner och andra hemtextilier. Låt inte brinnande ljus eller värmeljus stå alltför nära varandra eller oövakade. Brinnande facklor ska stå på ett brandsäkert underlag, inte på en trätrappa eller liknande. Det är strängt förbjudet att tända facklor på balkongen.

Ett sätt att planera en trygg miljö för barnen är t.ex. att du kryper omkring i ditt hem.
Gör du det får du rätt perspektiv på deras värld.

De vuxna ansvarar
för barnens trygghet

Ett tryggt hem och en trygg miljö för barnen

Majoriteten av dödsfallen bland barn och unga beror på olyckor i hemmiljön. Det är föräldrarnas uppgift att se till barnen får leka, växa och utvecklas i en trygg hem- och uppväxtmiljö.

Stationsmästare Kalle Ristola

23

SLÅ VAKT OM EN GOD SÄKERHET

Så här säkrar du tryggheten för barn under tre år: skaffa petskydd till elkontaktterna, håll mediciner, giftiga ämnen, växter och vassa föremål utom räckhåll för barnen, sätt upp en trappgrind, säkra fönster och dörrar med spärrar och skaffa ugn- och hållskydd till spisen.

- Ge barnen enkla regler för vad de ska göra om det börjar brinna. Se till att de känner till den säkraste och snabbaste vägen ut. Lär dem ringa nödnumret 112.
- Se till att ditt barn kan sin hemadress utantill.
- Lär ditt barn trafikreglerna.
- Föregå med gott exempel. Om du inte själv följer reglerna kommer ditt barn inte heller att göra det.
- Lär barnen skydda sig när de utövar sina hobbyer. Hjälmar, vrist-, armbågs- och knäskydd skyddar mot allvarliga skador när barnen exempelvis åker rullskridskor, rullbräde eller trickcyklar.
- Var noga med säkerheten när barnen hoppar på en studsmatte.
- Lär barnen använda cykelhjälm. Hjälmen ger ett gott skydd mot allvarliga hjärnskador och dödsolyckor.
- Se till att ditt barn syns i mörker. Reflexerna är en billig livförsäkring för personer i alla åldrar.
- Se till att småbarn inte når upp till elapparater, heta kastruller, giftiga tvättmedel eller vassa föremål.
- Förbjud tändstickor. Berätta för ditt barn varför det är livsfarligt att leka med elden.
- Lär ditt barn att ringa nödnumret 112 om barnet eller dess vän har skadat sig, håller på att drunkna eller kvävas eller inte lyckas ta sig ut när det brinner.
- Diskutera tillsammans vilka faror som lurar i trafiken och på bygplatser, i skogar, på stränder och andra obebakade lekplatser i närheten av hemmet. Kom överens om tydliga gränser och regler för utelekarna.

Låt inte barnen leka i närheten av vatten utan uppsikt

Barn som inte kan simma eller simmar dåligt får aldrig ensamma gå ut i vattnet utan föräldrarnas uppsikt, inte ens där det går att vada. Drunkningsolyckor vid våra badstränder visar att föräldrarna inte hinner rädda barnet om avståndet till barnet är mer än någon meter. Ansvar för barnens säkerhet på stranden ligger alltid hos föräldrarna.

Alltid flytväst till sjöss

Lär barnen att alltid använda flytväst när ni rör er till sjöss. Gå tillsammans igenom de viktigaste sjövettsreglerna. Skolbarn lär sig lätt hur man med livlina eller livboj räddar en person som fallit i sjön och hur man räddar någon med en åra eller båtshake. Läs mera på www.viisaastivesilla.fi > På svenska

LÄR BARNEN LARMA OM HJÄLP

Lär barnen följande enkla regler med tanke på en nödsituation.

1. Säg ditt namn och berätta var du är.
2. Berätta vad som har hänt, t.ex. att det brinner, att någon fått en sjukdomsattack eller råkat ut för en olycka.
3. Svara på frågor.
4. Avsluta samtalet först när du får lov att göra det.

Viktigast av allt är att komma ihåg nödnumret 112!

Delta i en kurs och lär dig första hjälpen för barn i nödsituationer.
Om du kan ge första hjälpen
kan du rädda ditt barns liv.

Säkerhetsföreskrifter för äldre

Upp till 80 procent av olycksfallen bland äldre beror på att de faller. I motsats till en ung människa kan det för en äldre vara ödesdigert. Många olycksfall och olyckor bland äldre kan undvikas om vi förbättrar säkerheten där hemma och gör det lätt att sköta vardagsbestyren och att röra sig i synnerhet i kök och badrum.

UNDVIK FALLOLYCKOR

- Tänd lampan om du behöver gå på toaletten på natten.
- Stig alltid långsamt upp ur sängen för att undvika yrsel.
- Använd strumpor med halkskydd.
- Se upp med lösa mattor och mattor med höga kanter.
- Lägg halkskydd eller en matta med halkskydd på badrumsgolvet och i duschen.
- Installera vid behov en toaletsitsförhöjare, en bad- eller duschstol och handtag i badrummet.
- Flytta ner vardagsporsslinet från de övre köksskåpen så att de är inom räckhåll eller skaffa dig en stadig köksstege.
- Använd ändamålsenliga skodon eller halkskydd för skor vid isigt och halt väglag.
- Ta det lugnt i trappan. Skynda inte för att svara i telefonen eller öppna dörren.
- Gör det till en vana att byta batteri i brandvarnaren årligen eller köp ett långtidsbatteri på fem eller tio år.
- Skaffa en väggfast batterihållare till din brandvarnare för att underlätta batteribyte.
- Överväg att skaffa en brandvarnare som kan kopplas till elnätet.

På webben:
www.kotitaturma.fi

RING EFTER HJÄLP I TID - 112 HJÄLPER ALLTID

Om du har bröstsmärtor som kan härledas till hjärtat och känner dig dålig och kraftlös ska du inte vänta på att symtomen försvinner eller att du känner dig bättre. Ring genast 112. Sök vid behov också hjälp hos grannarna eller ropa på hjälp!

Ring inte andra samtal efter att du ringt 112. Akutvårdspersonalen kan ringa och be om mera information om din hälsa eller dina sjukdomar.

Observera!

- Se till att husnumret är belyst och väl synligt ända fram till vägen eller gatan.
- Låt alltid nödnumret 112 och hemadressen ligga bredvid telefonen.
- Lås inte dörren med extra säkerhetslås som fastighets-skötarna inte har nyckel till. Det bara hindrar hjälpen att nå fram i tid.
- Förvara listan på mediciner, den senaste EKG-kurvan och sjukjournalerna på en plats där akutvårdarna lätt hittar dem.

Ökad ålder ger ökad visdom
- och ökar risken för olycksfall

Överraskande situationer i hemmet

Var försiktig med eld

Lämna aldrig öppen eld eller ens små värmeljus utan uppsikt. Se också till att du har en hel och fungerande brandvarnare hemma. Brandvarnaren är en billig och utmärkt livförsäkring vid brandfara.

På sidan 17 kan du läsa mera om brandsäkerhet i hemmet och hur brandvarnaren ska användas.

Gör så här för att undvika brandfara i hemmet

- Lämna inte någonting på spisen. Matrester, hushållspapper eller plastkärl kan lätt börja brinna.
- Låt inte disk- och tvättmaskinen tvätta utan uppsikt.
- Förnya gamla och dåliga köksapparater.
- Undvik blomkrukor, dukar och andra föremål som kan förorsaka brand på televisionen. Bevattningen kan nämligen leda till kortslutning och bordduken hindrar luftväxlingen, vilket kan leda till överhettning.
- Låt installera en klocka på hushållsapparater och vitvaror, i synnerhet spisen. Då behöver du inte längre bekymra dig om du glömde stänga av dem.
- Torka inte kläder på värmelementen eller över bastuugnen.
- Kontrollera att alla elapparater och elledningar fungerar.
- Använd inte klämlampor som sänglampa. Om lampan lossnar kan den lätt antända sängkläderna.

På webben

www.spek.fi, www.redcross.fi

Här följer några praktiska tips som kan förbereda dig på och hjälpa dig att klara dig undan tråkiga överraskningar i vardagen.

Så här förbereder du dig för vattenavbrott

Se till att det alltid finns ett par flaskor dricksvatten hemma och kärl som kan fyllas med vatten. Om vattentillförseln avbryts ska du stänga vattenkranarna, hämta vatten vid en vattenpost, lagra vatten i kärl och ransonera drickandet. Stäng vid behov av vattentillförseln till tvättmaskinen och avbryt tvättprogrammet.

Så här förbereder du dig för elavbrott

Se till att det alltid finns en ficklampa, batteridriven radio och extra batterier samt ljus och tändstickor hemma.

Se till att ingen har fastnat i hissen och att bastuugnen inte är påslagen. Koppla av strömmen till alla hushållsapparater och vitvaror, stäng av alla spisvred och täck frysen med ett täcke. Undvik att öppna frysen.

Så här förbereder du dig för ett värmeavbrott

Det bästa sättet att förbereda sig för ett värmeavbrott är att skaffa varma yllesockor och ylletrojor till hela familjen. Om det blir värmeavbrott ska du stänga av ventilationen och stänga dörrar, fönster och luftventiler. Skydda alla känsliga ställen, som t.ex. rör, och begränsa användningen av varmt vatten.

Undvik vattenskador

- Kontrollera regelbundet att slangar och kranar kopplade till tvättmaskinen är i skick.
- Ta reda på var huvudkranen är så att du kan stänga av vattentillförseln till huset.
- Rengör golvbrunnarna för att undvika stopp.
- Låt inte disk- eller tvättmaskinen tvätta utan uppsikt och stäng alltid kranen när den tvättat färdigt!

Gör så här vid vattenskador

- Begränsa skadan och försök stoppa läckaget.
- Stäng dörrarna till andra rum.
- Stäng vid behov av elektriciteten.

HA ALLTID ETT RESERVFÖRRÅD HEMMA!

I varje hem ska det gärna finnas ett tillräckligt förråd av dagligvaror och andra nyttigheter som t.ex. personliga mediciner, hygienartiklar, blöjor, batteriradio, ficklampa, batterier, ljus och tändstickor. Förrådet av dagligvaror bör räcka för hela familjen i flera dagar, till och med i en vecka.

Exempel på dagligvaror för en person under en vecka

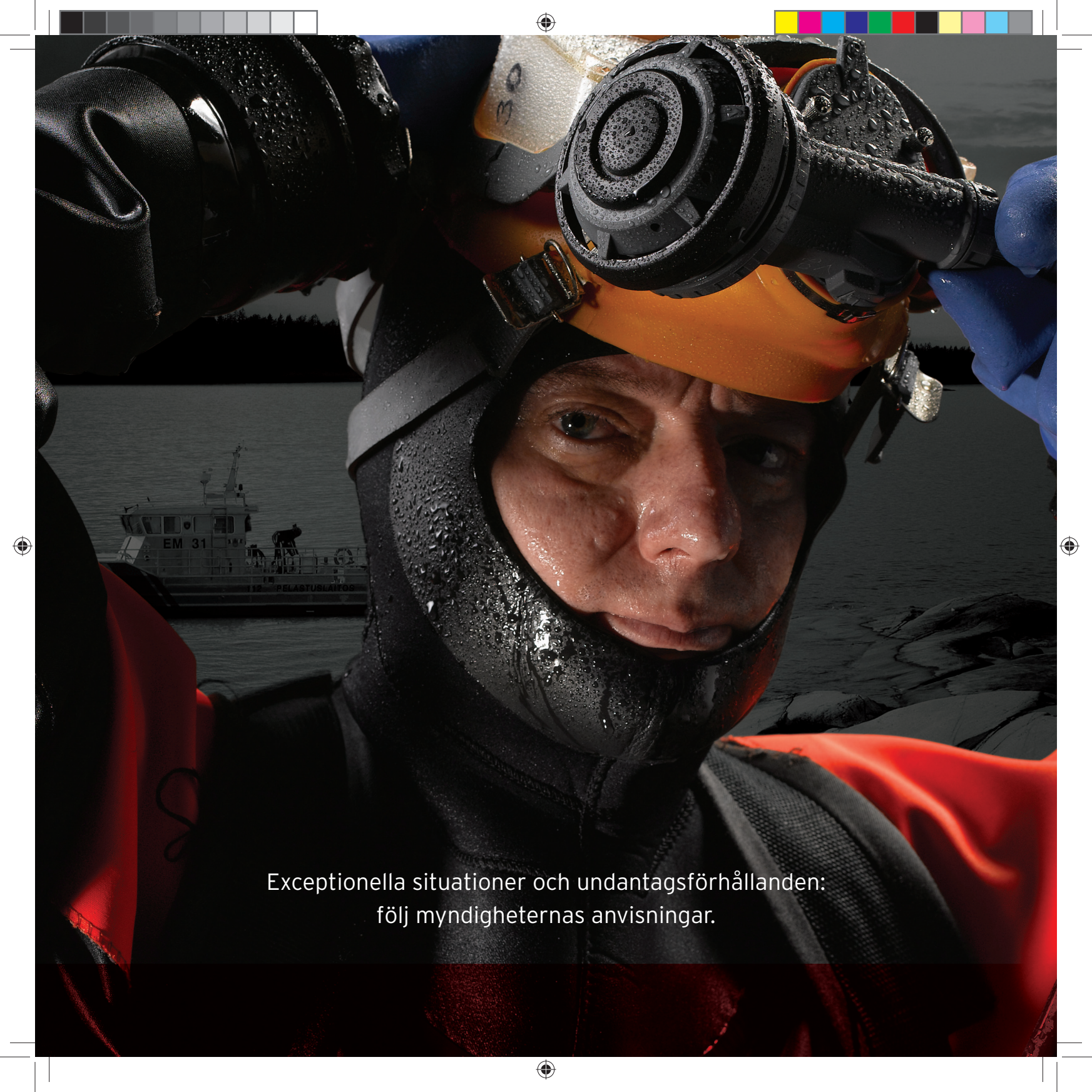
- Potatis 0,5 kg
- Ris och makaroni 0,5 kg
- Socker 0,5 kg
- Drycker av olika slag, vatten och godsaker 16 l + 1 kg
- Bröd och spannmålsprodukter 1,5 kg
- Mjök och mjölkprodukter 1,3 kg
- Frukter och bär 1 kg
- Grönsaker och rotfrukter 1,5 kg
- Kött, fisk, kyckling och ägg 1 kg
- Dricksvatten

Använd av och fyll på förrådet regelbundet. Kom ihåg att tillgodose de särskilda behov som barn, äldre och sjuka har!

Tråkiga överraskningar
kan inte alltid undvikas
- men de kan förekommas.

På webben:

www.spek.fi, www.pelastustoimi.fi/turvatietao/

Exceptionella situationer och undantagsförhållanden:
följ myndigheternas anvisningar.

Exceptionella situationer och undantagsförhållanden

Vid storolyckor eller strålningsolyckor gäller det att inte gripas av panik. Följ myndigheternas anvisningar i radio och tv. Håll dig inom hörhåll för radion och se till att du är beredd att handla när det behövs.

Den allmänna farosignalen

Den allmänna farosignalen varnar för en omedelbar fara som hotar befolkningen. Signalen är en oavbruten stigande och fallande ljudsignal som pågår i en minut, eller en varning som myndigheterna ger med högtalare. Den stigande och den fallande ljudsignalen är båda 7 sekunder långa.

Faran över-signalen är en oavbruten jämn signal i en minut och betyder att faran är över.

En kort signal på 7 sekunder betyder att larmanordningen testas och kräver inga åtgärder av befolkningen.

Gör så här när du hör den allmänna farosignalen

- Sök dig inomhus och stanna där.
- Stäng dörrar, fönster, vädringsluckor och ventilationsanordningar.
- Täta öppningarna t.ex. med plastfilm och tejp för att hindra radioaktiva partiklar från att tränga in i lokalen.
- Sätt på radion och vänta lugnt på anvisningar.
- Använd inte telefonen för att undvika att linjerna blockeras.
- Avlägsna dig från området endast på uppmaning av myndigheterna.

Anvisningar finns också på YLEs text-tv, sidan 795 och genast i början av telefonkatalogen.

EXCEPTIONELLA SITUATIONER OCH UNDANTAGSFÖRHÅLLANDEN

Storolyckor

En storolycka är en omfattande och allvarlig olycka med avseende på någon av följande faktorer: antalet döda eller skadade, skadorna på miljö eller egendom eller olyckans art.

Storolyckor förorsakas t.ex. av trafikolyckor, eldsvådor, explosioner, kärnkraftverksolyckor, krig, strålnings- eller kemikalieolyckor förorsakade av farliga ämnen, naturkatastrofer, smittsamma sjukdomar eller epidemier förorsakade av förorenat vatten.

Storolyckor kan medföra hälsorisker och dessutom miljörisker som antingen uppstår omedelbart eller längre fram i tiden.

Beslut om undantagsförhållanden fattas genom en förordning som ges på basis av beredskapslagen och som ger regeringen rätt att besluta om åtgärder och särskilda befogenheter som nämns i förordningen. I undantagsförhållanden ger beredskapslagen myndigheterna befogenheter som de normalt inte har.

Strålningsolyckor

En allvarlig kärnkraftverksolycka i vårt land eller i ett grannland kan ge upphov till alltför höga strålningsnivåer. På områden som befinner sig mer än 20 km från olycksplatsen räcker det att man håller sig inomhus och tar jodtabletter.

Vid fara varnas befolkningen genom den allmänna farosignalen. Därefter ger myndigheterna vidare anvisningar i radion och andra medier (sidan 31).

Se till att du har jodtabletter i medicinskåpet. Tabletterna förhindrar att radioaktiv jod som frigörs vid en strålningsolycka upptas i sköldkörteln. Ta jodtabletter bara på uppmaning av myndigheterna i radio och tv.

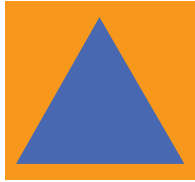
Läs mer: www.stuk.fi

Skyddsåtgärder vid fara

Den första skyddsåtgärden vid en allmän farosituation är att söka skydd inomhus och lyssna på myndigheternas anvisningar i radio. I allmänhet behöver man inte söka skydd för mer än några timmar eller högst ett dygn.

BEFOLKNINGSSKYDD

Allmänt befolkningskydd

Myndigheterna planerar verksamheten så att de vitala samhällsfunktionerna kan tryggas under alla omständigheter. Befolkningskyddets uppgift är att skydda människor och egendom samt att sköta räddningstjänstens uppgifter i undantagsförhållanden och skapa beredskap för detta.

Egen beredskap

Ämbetsverk, inrättningar, företag och andra sammanslutningar samt de som äger eller innehar en byggnad är skyldiga att ha en egen beredskap för exceptionella situationer och undantagsförhållanden. Räddningsplanen ska innehålla åtgärder för förebyggande av farosituationer och tydliga instruktioner för vad som ska göras om en farosituation uppstår.

Skyddsrum

Ett utrustat och ändamålsenligt skyddsrum är en lokal eller en byggnad som ska skydda befolkningen vid gas- eller giftläcka, väpnat anfall, radioaktivt nedfall eller annan motsvarande fara. Skyddsrummets ägare ansvarar för att skyddsrummet hålls i sådant skick att det kan tas i bruk inom ett dygn.

Ett bostadsbolag kan ha ett eget skyddsrum eller dela skyddsrum med andra bostadsbolag. Allmänna skyddsrum är avsedda för dem som bor i området eller vistas och rör sig där. På landsbygden och i småhusområden finns vanligen inga skyddsrum. I småhus svarar invånarna själva för skyddsåtgärderna.

Ta med dig till skyddsrummet:

- Personliga hygien- och tvättartiklar
- Bekväma kläder, liggunderlag, täcke eller sovsäck och dyna
- Mat för två dygn och dricksvatten
- Matbestick och konservöppnare
- Tidsfördriv: böcker, tidningar, spel och leksaker
- Ficklampa, batterier, pappershanddukar och plastkassar
- Dina personliga mediciner!

Evakuering

Evakuering innebär att befolkningen helt eller delvis under ledning av myndigheterna förflyttas från ett hotat område för att tas emot och placeras inom ett tryggt område samt att befolkningens livsförutsättningar och de vitala samhällsfunktionerna tryggas vid evakueringen.

På webben: www.yett.fi, www.pelastustoimi.fi

Ta alltid först
skydd inomhus och
uppsök skyddsrummet
bara på uppmaning
av myndigheterna!

Låt radion stå på hela tiden
i exceptionella situationer
och undantagsförhållanden.

OLJESKADOR OCH KEMIKALIEOLYCKOR

Gamla oljecisterner innebär en risk

Alla oljecisterner, både över och under mark, kräver regelbunden service med 5 till 10 års mellanrum. Det lönar sig att vara förutseende, eftersom det är fastighetsägaren som har ansvar för cisternens skick och eventuella skador som vållas av den.

Alla tecken på läckage ska genast åtgärdas. Oljan sprider sig i marken, särskilt längs täckdiken, kablar och vatten- och avloppsledning. Oljan kan dessutom tränga igenom vattenledningar av plast och förorena dricksvattnet.

Om det rinner ut olja i omgivningen ska du så fort som möjligt suga upp oljan i torv, sågspån eller fiberdukar för oljeuppsamling. Meddela också genast nödcentralen 112.

Det finns risk för oljeskador om

- överfyllnadsskyddet saknas eller är trasigt
- cisternen är av en modell med raka kanter från 1960- eller 70-talet
- avluftsroret är för trångt (särskilt i cisterner mindre än 5 000 l)
- det finns ett mekaniskt översvämningsskylt, dvs. en vissla i avluftsroret
- avluftsroret är trasigt eller tilltäppt
- jordmånen är sur
- ingen känner till när cisternen senast är granskad

Gör så här om du upptäcker en oljeläcka

- Varna andra i närheten.
- Hindra oljan från att rinna ner i avlopp eller vattendrag.
- Ring 112.
- Hindra öppen eld eller gnistor.
- Visa räddningsmannskapet till platsen.

Kemikalier och andra farliga ämnen

Den allmänna farosignalen varnar befolkningen vid olyckor som förorsakas av kemikalier och andra farliga ämnen, som t.ex. klor, ammoniak och svaveldioxid. Sök skydd inomhus när signalen ljuder och lyssna på anvisningarna i radio.

Gör så här

- Håll dig i husets övre våningar om du är inomhus. Andas vid behov genom ett fuktigt tygstycke, t.ex. ett klädesplagg eller en handduk. Lyssna på anvisningarna i radion.
- Ta dig snabbt i riktning vinkelrätt mot kemikaliemolnet och upp på en hög plats i terrängen, t.ex. en backe om du är utomhus. Andas vid behov genom ett tygstycke.

På webben:

www.oil.fi, www.oil-gas.fi, www.oljylammitys.fi

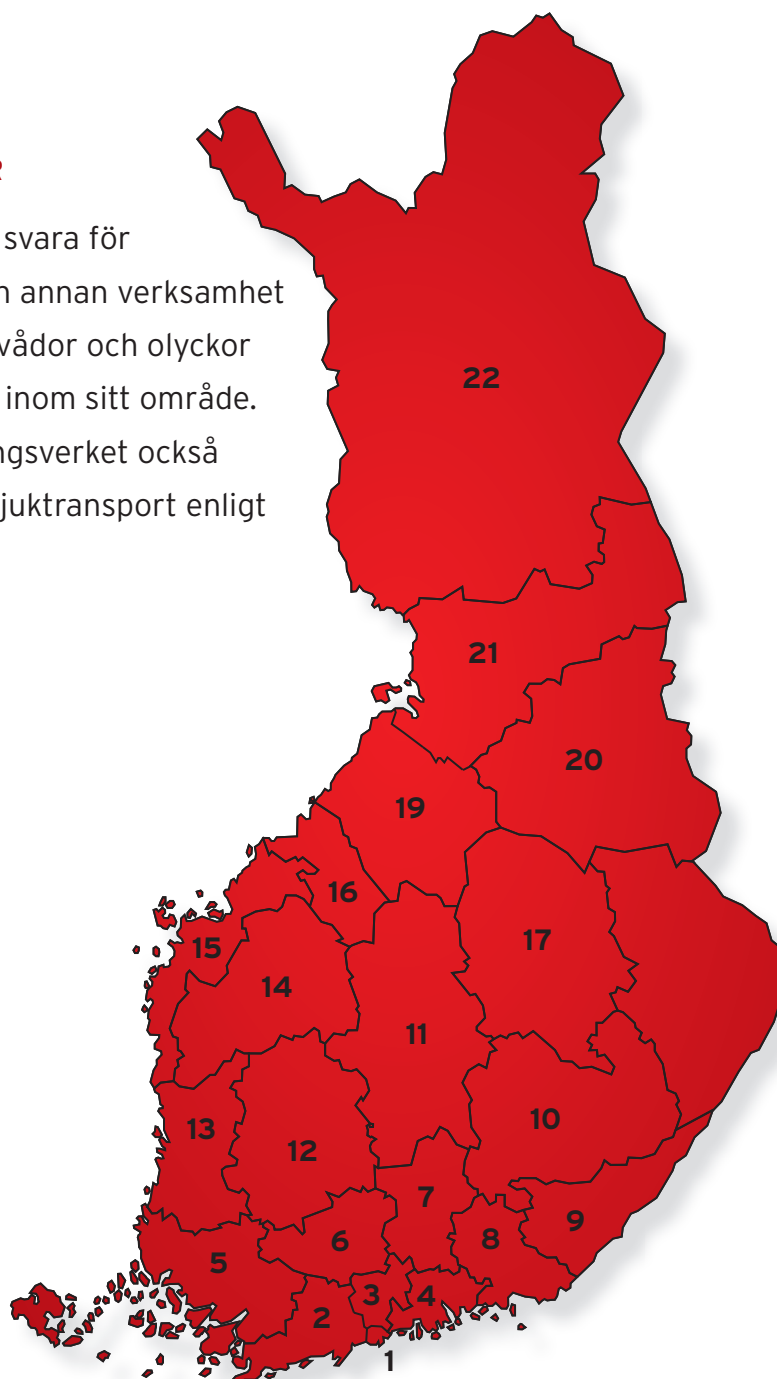
Räddningsverket

FÖREBYGGER, REAGERAR OCH VÅRDAR

Räddningsverket har som uppgift att svara för räddningsverksamhet, upplysning och annan verksamhet i anslutning till förebyggande av eldsvådor och olyckor samt brandsyn och befolkningskydd inom sitt område. I vissa kommuner producerar räddningsverket också skyndsamma akutvårdstjänster och sjuktransport enligt separata avtal.

Räddningsväsendets områden:

1. Helsingfors
2. Västra Nyland
3. Mellersta Nyland
4. Östra Nyland
5. Egentliga Finland
6. Centrala Tavastland
7. Päijänne-Tavastland
8. Kymmenedalen
9. Sydskånela
10. Sydsavolax
11. Mellersta Finland
12. Birkaland
13. Satakunda
14. Södra Österbotten
15. Österbotten
16. Mellersta Österbotten
17. Nordsavolax
18. Nordkarelen
19. Älvdalarna
20. Kajana
21. Uleåborg-Nordöstra Österbotten
22. Lapland

Räddningsväsendets vision

Finland har en god säkerhetskultur och Europas effektivaste räddningsväsende år 2015.

Räddningsväsendets vision tar sikte på att varje medborgare i det finländska samhället år 2015 tar ansvar för sin säkerhet i vardagen och kan förebygga olycksfall hemma, på jobbet och under fritiden. Människor och samfund har en god beredskap för att förhindra olyckor och för att handla rätt när fara hotar.

För att kunna förverkliga sin vision behöver räddningsväsendet en motiverad och kunnig personal och ett bra partnerskapsnätverk som bidrar till att räddningsväsendet kan genomföra tjänster som är ekonomiska och av hög kvalitet och som är anpassade både till hoten mot säkerheten och till kundernas behov.

Brandinspektör Nina Sandell

De regionala räddningsverken

I Finland ansvarar kommunerna för räddningsväsendet i samhället inom det område som statsrådet har fastställt. För detta syfte har Finland 22 regionala räddningsverk sedan 2004. Kommunerna är dock fortfarande skyldiga att tillhandahålla släckningsvatten, bygga allmänna skyddsrum och bygga och upprätthålla egna ledningscentraler för undantagsförhållanden. Åland har en separat lagstiftning om räddningsväsendet.

Det lokala räddningsväsendet ska inom sitt område

- upprätthålla ett system för räddningsväsendet och sköta uppgifter som hör till räddningsväsendet
- sörja för upplysning och rådgivning inom räddningsväsendet samt vara sakkunnig i frågor som gäller räddningsväsendet
- sörja för de åtgärder som räddningsmyndigheterna ska vidta för att förebygga olyckor och begränsa skador samt sörja för brandsyn. Det lokala räddningsverket utför brandsyn inom sitt område. **Kontakta ditt lokala räddningsverk för närmare upplysningar om brandsynsintervallerna.**
- sörja för de uppgifter som hör till befolkningsskyddet och upprätthålla den nödvändiga beredskapen
- samordna olika myndigheters och andra berörda instansers verksamhet inom räddningsväsendet
- för sitt vidkommande sörja för personalutbildningen inom räddningsväsendet.

All personal på räddningsverket deltar i den olycksförebyggande verksamheten genom att ge kommuninvånarna råd och utbildning.

Utöver släcknings- och räddningsbilarna samt ambulanserna har räddningsverket beroende på området båtar och specialmateriel: bl.a. ledningsbilar, tankbilar, hävare, röjningsbilar och materiel för bekämpning av farliga ämnen.

AKUTVÅRDSTJÄNSTER

Den prehospitala akutvården är en del av hälsovården

Den prehospitala akutvårdens främsta uppgift är att så snabbt som möjligt nå patienter som har skadats eller insjuknat plötsligt och ge dem brådskande vård på platsen. Akutvårdens syfte är att den nödställda patientens livsfunktioner återställs samt stabiliseras och tryggas redan på olycksplatsen. Patienten transporteras till ett sjukhus så fort hans eller hennes tillstånd medger det. Patientens tillstånd följs upp och behövliga vårdåtgärder sätts in också under transporten.

Patienthandledningen och vårdhänvisningen vid akutvård görs alltid enligt anvisningar av akutvårdsläkaren. I många fall är akutvårdens undersökning och vård och anvisningar till patienten om hemvård och uppsikt allt som behövs, och patienten behöver inte bli transporterad till sjukhus eller annan akutmottagning. I icke brådskande situationer kan patienten själv söka sig till fortsatta undersökningar eller vård t.ex. vid sin egen hälsostation.

Patienten vårdas alltid av personal som har avlagt yrkesexamen och kompletterande utbildning i akutvårdsarbete. Personalens kompetens upprätthålls genom regelbunden kompletterande utbildning.

Akutvårdspersonalen förfogar över en omfattande utrustning för undersökning och vård av patienterna. Vid behov ger akutvårdsläkaren vårdanvisningar per telefon enligt vilka akutvårdspersonalen vårdar patienten och t.ex. patientens EKG-kurva kan skickas till läkaren för bedömning.

NIVÅSTRUKTURERAD AKUTVÅRD

Enhet för akut omhändertagande

En brandbil som också är försedd med vårdutrustning och med personal som utbildats för att utföra det första akuta omhändertagandet. En brandbil som tjänstgör som enhet för akut omhändertagande ska främst i brådskande nödsituationer ge patienten snabb hjälp. En enhet för akut omhändertagande kan också larmas för att bistå en akutvårdsenhet. Enheterna för akut omhändertagande transporterar inte patienter.

Akutvårdsenheter med basvård

En ambulans som vid behov kan transportera patienten för fortsatt vård. En akutvårdsenhet med basvård är försedd med utrustning för undersökning och vård av patienter. Personalen har tillräckliga färdigheter för att vårda patienter. Vid behov kan enhetens personal också sätta in livräddande vårdåtgärder enligt den ansvarige läkarens anvisningar.

Akutvårdsenheter med avancerad vård

Personalen har utbildning i att ge patienter intensiv vård och genomföra sjuktransporten så att patientens livsfunktioner kan tryggas. Akutvårdarna vårdar patienten enligt den ansvarige läkarens anvisningar.

Ledningsenheten för akutvård

Ledningsenheten för akutvård är medikalförmannens bil. Bilen transporterar inte patienter. Medikalförmannen har utbildning i att ge patienter intensivvård. Vid behov följer medikalförmannen med ambulansen för att vårda patienten under transporten. Medikalförmannen styr och övervakar akutvården och leder vid behov den medicinska räddningsverksamheten.

Läkarenheten

Läkarenhetens akutvårdsläkare leder, styr och övervakar områdets akutvårdsverksamhet. Akutvårdsläkaren tar sig till den nödställda patienten och kan ge obegränsad akutvård. Patienten förs till en vårdanstalt med ambulans eller helikopter, där akutvårdsläkaren ansvarar för vården.

Mot lågorna!

BRANDMAN MED SLÄCKNINGSTRUSTNING

Hjälm med mikrofonlur för radio-kommunikation.

Brandklädsel skyddar mot flammor och hetta.

Med värmekamerans hjälp hittas brandhärddar och människor i rök och mörker.

Tryckluftsmask som andningsskydd.

Branden släcks och avkyls med hjälp av strålrör och brandslang.

BRANDMAN ELLER AKUTVÅRDARE I AMBULANSEN

Brandmännen jobbar också i ambulanser.

Defibrillatorn registrerar hjärtats elektriska rytm. Den kan rita upp en EKG-kurva som skickas till läkaren för avläsning. Den används också för återupplivning med elstötar.

Syrgasväskan innehåller utrustning för andningsvård.

Akutväskan innehåller bland annat stetoskop, blodtrycksmätare, mätare av blodets syrehalt, blodsockermätare, akutvårdsmedicin, droppvätska och förbandsartiklar.

Är du intresserad av räddningsbranschen?
Läs mera på webbplatsen www.pelastusopisto.fi

Dagligt samarbete för säkerhetens skull

NÖDCENTRALSVERKET - 112

Nödcentralverkets regionala nödcentraler har till uppgift att ta emot nödmeddelanden som hör till räddningsväsendet, polisen samt social- och hälsovårdsväsendet och andra meddelanden som gäller säkerhet för människor, miljö och egendom samt att förmedla dem till de myndigheter och samarbetspartner som utför hjälpinsatserna. Det finns ett enda nödnummer 112 för brådskande nödsituationer, oavsett om den som ringer behöver hjälp av polisen, räddningsverket eller social- och hälsovården.

På webben: www.112.fi

POLISEN

Räddningsverket och polisen samarbetar dagligen vid olyckor och tillbud. Polisen dirigerar trafiken på olycksplatsen, undersöker olyckor och eldsvådor, hjälper räddningsverket att avspärra olycksplatsen och evakuera människor samt skyddar vid behov brandmännen i deras arbete.

På webben: www.polis.fi

INRIKESMINISTERIETS RÄDDNINGSAVDELNING

Inrikesministeriets räddningsavdelning ska leda, utveckla och utöva tillsyn över räddningsväsendet samt övervaka tillgången till dess tjänster och nivån på dem, svara för och organisera räddningsväsendets förberedelser för hela landet samt samordna de olika ministeriernas verksamhet.

På webben: www.pelastustoimi.fi > på svenska

REGIONFÖRVALTNINGSVERKET

På finländska fastlandet finns det sex regionförvaltningsverk. Ansvarsområdet för räddningsväsendet och beredskapen leder och styr planeringen av räddningsväsendet samt ansvarar för sin del för att samordna planerna. Inom ansvarsområdet övervakar och utvärderar man dessutom tillgången och nivån på räddningstjänsterna. Till ansvarsområdets uppgift hör att samordna beredskapen och beredskapsplaneringen tillsammans med de övriga regionförvaltningsmyndigheterna samt med lokalförvaltningsmyndigheterna.

På webben: www.avi.fi/swe

GRÄNSBEVAKNINGEN

Till gränsbevakningens främsta uppgifter hör att svara för gränsbevakning till lands och till sjöss samt att kontrollera persontrafiken över gränserna på gränsöverskridningsställen, i hamnar och på flygplatser. I havsområden utförs sjöräddningsuppdragen av gränsbevakningens enheter och beroende på situationen deltar också andra myndigheter och aktörer.

På webben: www.raja.fi/sv

RÄDDNINGSBRANSCHENS CENTRAL-ORGANISATION I FINLAND

Räddningsbranschens Centralorganisation i Finland (SPEK) är en paraplyorganisation som också sköter riksomfattande information i säkerhetsfrågor samt producerar och säljer upplysningsmaterial.

De lokala räddningsförbunden hör till Räddningsbranschens Centralorganisation och producerar bl.a. utbildning inom räddningsväsendet och utvecklar säkerheten i sitt område genom upplysning och råd.

På webben: www.spek.fi

FRIVILLIGA RÄDDNINGSTJÄNSTEN

Frivilliga räddningstjänsten (VAPEPA) är ett nätverk av 48 föreningar som jobbar med frivilligt hjälparbete. Frivilliga räddningstjänsten stöder myndigheterna i hjälpsituationer. Finlands röda kors koordinerar frivilligarbetet i den allmänna räddningstjänsten, Finlands sjöräddningssällskap den frivilliga räddningsverksamheten på havet och insjöarna och Finlands flygräddningssällskap den frivilliga brandflygs- och flygräddningsverksamheten.

På webben:

www.vapepa.fi, www.redcross.fi, www.meripelastus.fi, www.lentopelastus.fi, www.pelastustoimi.fi > på svenska

Slå larm, ring 112

1. RING SJÄLV OM DU KAN

Du vet själv bäst vad som har hänt och hur du mår. Samtal via mellanhänder är osäkra och kan fördröja undsättningen.

2. BERÄTTA VAD SOM HAR HÄNT

Nödcentraloperatören frågar dig vad som har hänt för att kunna sända rätt slags hjälp till platsen.

3. ANGE EXAKT ADRESS OCH KOMMUN

Det kan finnas likadana adresser i flera kommuner. Därför ska du också säga vilken kommun det gäller. Håll din adress på en synlig plats hemma, så anger du säkert rätt adress då du ringer 112.

4. SVARA PÅ FRÅGOR

Frågorna fördröjer inte uttryckningen. Är det bråttom larmar nödcentraloperatören hjälp medan samtalet pågår och ger efterhand mera upplysningar åt undsättningen.

5. FÖLJ ANVISNINGAR

Nödcentraloperatören vet hur man ska handla i nödsituationer. Följ nödcentraloperatörens anvisningar. Rätt åtgärder i början har ofta betydelse för slutresultatet.

6. AVSLUTA INTE SAMTALET INNAN DU FÅR LOV

Lägger du på för tidigt kan det fördröja undsättningen. Vänta tills du får lov. Håll linjen fri ifall nödcentraloperatören eller undsättningen vill veta mera.

Visa räddningspersonalen vägen till olycksplatsen.
Ring 112 på nytt om läget förändras.

OBS!

- Lägg inte på luren om du hamnar i kö! Nödcentralen svarar så snabbt som möjligt och alltid i den ordning samtalen kommer in.
- Använd inte riktnummer!
- Nödsamtal är gratis

Finland är ett tryggt land att leva och bo i. Ändå visar olycksfallsstatistiken att mycket kan förbättras. Finland toppar den europeiska statistiken över olycksrelaterade personskador och dödsfall i hemmen och under fritiden. Vårt mål är att vi i den europeiska säkerhetsjämförelsens olycksstatistik ska lämna den östeuropeiska medelnivån och höra till de fem tryggaste länderna före utgången av 2012.

Räddningsverkets uppgift är att trygga din och din familjs säkerhet och tillgång till snabb yrkeskunnig hjälp i alla olyckssituationer. I den här broschyren berättar vi hur du med små insatser kan undvika farliga situationer hemma och när du rör dig ute. Vi ger råd om hur du handlar rätt i olika nödsituationer och var du kan få ytterligare upplysningar.

Vi rekommenderar att du studerar broschyren i förväg och inte först när olyckan är framme. Då finns det inte tid; de första minuterna är nämligen avgörande för hur man klarar sig vid olyckor och nödsituationer. Om elden bryter ut fylls rummet med livsfarlig rök på några få minuter. När en människas hjärta stannar tar det bara några minuter innan hjärnan får bestående skador. Om du är först på olycksplatsen är det din skyldighet att larma sakkunnig hjälp och själv ge den hjälp du kan. Med de rätta säkerhetskunskaperna kan du rädda dina medmänniskor.

Är du redo att satsa på din och dina närmastes säkerhet i vardagen? Vill du lära dig handla rätt i nödsituationer? Om svaret är ja, ber vi dig slå upp broschyren.